

Austatud lugeja!

Eesti keeles on sõna „maastik“ võrdlemisi uus. Esmakordselt võtsid selle peisaaži ehk maastikumaali tähenduses kasutusele nooreestlased. Maastiku mõiste mõtlesid välja hollandlased; nemad olid esimesed, kes neli aastasada tagasi väärtustasid seda, mida nägid – oma kodukohta, kirikutorni, uisutajaid ja kevadist lund kanalitel.

Eestis näikse tasakesi kujunemas pisiriiklik lühimaastik.

Eks ikka oleme loomult laisad ja lükkame tänaseid tegemisi homse varna. Kuid kas seda võib lubada endale riik? Nagu ütleb seadusteklassik – usaldage ülesanne laisale, tema mõtleb ikka võimalikult lihtsa lahenduse välja. Ja nii ongi tasapisi imbutunud vestluse-rääkimise asemele teavitamine. Eelkõige lühiteavitus ehk SMS. See on ju mugav. Sellega saab hakkama nii Tädi Maali kui ka Koera Kaarel. Vahel ka nende hädasolevad sõbrad. *Easy money*. Tagajärgedega tegeleme hiljem, kui tegeleme.

Kaaderhaaval kuvatakse meile õigussüsteemi kohmakust. Tegeleme meelsasti euroopaliku ning marginaalsega. Omasooiharus, võrdõiguslikkus, ebavõrdne kohtlemine pereürituse korraldamisel, naisesuse diskursus on vaid mõned sellekohased näited. Tavapärane lühilaen, mille maht 2007. aastal oli 1 miljard krooni (*sic!*), võis oodata. Selle miljardi juures ei ole arvestatud magusamat osa – viivised, leppetrahvid, nõudekulud, seonduvad käsitluskulud ning andekamate puhul veel nii mõnigi kulutuli, mida sisse nõuda. Nagu selgub käesoleva *Juridica* artiklist, vajalikud seadusmuudatused tulevad alles 2008. ja 2009. aastal. Kiire ja korralik töö. Kuigi samas peab mõnma, et lühilaenajad on jäämäe veepealne osad. Suuremad kalad, kes Skandinaavia kalatööstuse konksus, on teinud seda põhjalikult – mõni 10-ks, teine 30-ks aastaks. Buumi aga pole enam ja tagatisvara ka mitte. Kas leiame nüüd, et ka laenuandja peab riske kandma? Varasemalt ei saadud Miltonilt hästi aktsepti.

Pisiriiklik lühimaastik aga kujuneb ka mujal. Piisab kui teile on kiri posti pandud. Piisab kui teade on avaldatud väljaandes *Ametlikud Teadaanded*. Piisab kui e-kiri on lähetatud laivõrgu avarustesse. Maastikus olekuks on vaja vaid virtuaalseid ahelaid – raali ja lairibaühendust. See on ju kaskede all lamaval tiigril olemas. Kõu, Wimax, HSUPA. Põhiseaduslikult. Iseenesest on mugav ju lähetada menetluskokument kohtusse e-postiga ja digitaalselt allkirjastatuna. Mugav on konverentskõne Skype vahendusel. Mugav on elektrooniline toimik. Mugav on elektroonilistes registrites tuhlata. Mugav. Ikkagi ei taha olla lihtsalt postiaadress @eesti.ee.

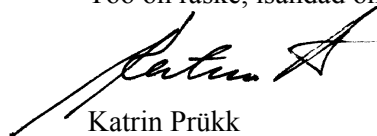
Samas meenutad nostalgiaga keskõiseid kokkusaamisi Tartus Küüni ja Vanemuise tänava postiputka juures, kus vahetult enne südaööd ikka mõnda kolleegi kohtasid, kes parajasti ajamas juttu toreda kioskitädiga, seda põhjusel, et putka seni avatud oleks, kuni kaaslane büroost ummistunud koopiamasinast kõik vajaliku kätte saab. Edasi siis suunduda mõnda kohalikku lokaali, et kiruda keisrit ja valitsust, kes jälle õlle hinda on tõstnud. Nüüd võid kiigata naabermaja aknasse, kontrollimaks, kas kolleeg veel töötab või siis näha teda suhtlustarkvaras ikka hõivatuna.

Tasakesi, tasahilju sigineb maastikule ka SMS-kohus – kiirmenetlus, lühimenetlus, kokkulepemenetlus, käskmenetlus, kirjalik menetlus. Vahel ka *reality show* – videopilt vanglast. Kiiremini, lühemalt, odavamalt.

See on laisk ja mugav riik, kes oma kodanikku ei viitsi leida ning seetõttu väärtustab virtuaalsust. Lihtsam on paisata teave aega ja ruumi, ehk reflekteerub see kuidagi adressaadini. Ja kui ei, pole midagi, pisimaastiku lühiriigis veereb eluvanker edasi. Kuid keegi ei hõiska: eest ära, eest ära!

Maastikule on ilmunud Jüri ja ta parafraaseerib lõpetuseks Üdi:

Olen virtuaalne pärisori. Töötan palehigis infotehnoloogia heaks, Hecuba pärast. Töö on raske, isandad on võõrad ja ei saa aru sellest, et ka mina olen inimene.

Katrin Prükk